Høgskolen i Telemark
Fakultet for allmennvitenskapelige fag

KONTINUASJONSEKSAMEN

2112 SPRÅKET I UTVIKLING OG VARIASJON
og
2120 SPRÅKET I UTVIKLING OG VARIASJON, nett- og samlingsbasert

26.05.2014

Tid:	5 timer
Målform:	Bokmål
Sidetall:	7 (inkludert denne)
Hjelpemiddel:	Ingen
Merknader:	Kandidaten skal svare på to oppgaver, ei om språkhistorie og ei om dialektlære, altså oppgave 1 a eller b og oppgave 2 a eller b. **Begge oppgavene må vere bestått for å få ståkarakter på sluttprøva. Oppgavene teller like mye.**
Vedlegg:	1) Dialektprøve fra Karlsøy, 2 sider. 2) Dialektprøver fra Kristiansand, 2 sider. 3) Lydtegn i dialektprøvene, 1 side

Sensuren finn du på StudentWeb.

Oppgave 1 - Språkhistorie

Velg enten spørsmål a) eller b)

a) **Gjør greie for** begrepet *samnorsk* og diskuter i hvilken grad samnorsktanken påvirket de ulike rettskrivingsreformene på 1900-tallet.

b) **Gjør greie for** forskjeller og likheter mellom Ivar Aasens og Knud Knudsens språksyn, deres stilling i språkdebatten og arbeidet deres med språknormering.

Oppgave 2 - Dialekter

Velg enten spørsmål a) eller b)

a) **Gjør rede for** typiske drag ved nordnorske dialekter. Bruk eksempler fra teksten «Fysisk eller psykisk sliten».

Gjør greie for konkrete utslag av språkkontakt. I svaret bør du vise til emner som kodeveksling, lån, framvekst av nye varieteter, språkskifte og språkdød.

b) **Gjør rede** for typiske drag i sørlandske dialekter. Bruk eksempler fra teksten «Trives i byen».

Diskuter begrepet *kodeveksling* og nevn ulike grunner til å kodeveksle. Gjør også rede for hvordan kodeveksling skiller seg fra leksikalske lån.

Vedlegg 1:
«Fysisk eller psykisk sliten», samtale mellom «Tor» og «Trine» fra Karlsøy i Troms, opptak 2009

Vedlegg 2:
«Trives i byen», samtale mellom "Petter" og "Hanne" fra Krisitansand i Vest-Agder, opptak 2008.

Vedlegg 3:
Lydtegn i dialektprøvene

"Fysisk eller psykisk sliten"

Samtale mellom "Tor" og "Trine" frå Karlsøy i Troms, opptak i 2009

Trine: næ- (.)(.) æ teŋŋke på no nå ɖu jåbbe på skol'n

Tor: elleş?

Tor: ja

Trine: e dæ (.) drømmesitvaşon +*[leende]* din? (.) du e jo utdanna kåkk iççe saŋŋc?

Tor: mm

Trine: menn trives du? (.) på skol'n?

Tor: æ vill iççe joʈʈ de viss içç æ trivvdes

Trine: næi

Tor: da hadd æ tadd live a mæ (.) vess de hadde vætʈ sånn (.) næi menn vess de e klaʈ æg e utşlitt *{uforståelig}* iççe

Trine: * *[latter]*

Tor: fysisk menn mentalt så e æg så blåsst i hæue att *[leende-] {uforståelig} [leende]* (.) aʎʎt æ klare e å lægge mæ ne på sofaen å (.) iççe jø ŋåkka på en pa ʈima

Trine: * *[latter]*

Trine: mm (.)(.) menn de åssa nå ɖu du snakk omm (.) du e saŋŋc mann bir (.) d-e ett yrrke ko mann blir sykisk (.) slit'n

Tor: ja

Trine: viss no då snakk eg iççe omm sykisk ustabil menn du blir de e sånnt slit'n blir (.)(.) å denn diskuşon har æ hadd maŋŋ gåŋŋ

Tor: * næi * şlit'n * ja

Trine: å være fæsskar då bi ɖu fysisk

Tor: mm

Trine: slit'n føşşt å fræmmst

Tor: ee

Trine: d-e fysisk du då e då e du så utmatta att du (.) spø ɖ- *{uforståelig}* la åss si att du hadde vore fæsskar

Tor: ja ja * ja ja

Trine: å så kåmmer æg å seie te dæ att "næi no em (.) no ska æg på ett føræʎʎdremøte no må du ta ee (.) no få ɖu ta ee oŋŋan" førr eksæmmpel (.) så

ha ɖu vore våken i to døŋŋn (.)(.) då ha ɖu litt løsst å legge dæ ne å gæule trur eg

Tor: ja (.) æ se ɖenn

Trine: ja (.)(.) menns æg såmm jåbbe (.) såmm e jællpepleiar å jåbbe de yrrke æ jåbbe i (.) de bli ɖu mere sykisk slit'n

Tor: mm

Trine: få ɖæ gå ɖu så iŋŋ (.) i (.) privatpæʂona (.)(.) såmm e saŋŋc d-e jo mæsst (.) gammle fållk

Tor: å d-e-ççe bare å stæŋŋe de ute heller

Trine: næi du de går iççe ann du kaŋŋ du kaŋŋ sæi de "åkei e ta-çe jåbben me mæ heim" (.) menn de går ei grænnse

Tor: * de klar- ... ja

Trine: fårr en dag så kåmme ɖu så laŋŋt att du kaŋŋ iççe la vær å ta jåbben me dæg heim

Tor: * *[latter]* ja (.) ja æ ha ɳo vætʈ fall çennt på begge dela å æ synns att (.) de hær e værre

Trine: mm (.) de e de æg åssså har ee (.) ha luʈ litt på ka såmm e væʂʂt være fysisk ʂlit'n æʎʎe sykisk slit'n

Tor: næi menn asså du veit nå ɖu e fysisk slit'n bare du har humør så klare du dæ

Trine: mm

Tor: menn no nå ɖu iççe har (.) de en gaŋŋ (.) så e de jo (.)(.) ja

Trine: * mm

"Trives i byen"

Samtale mellom "Petter" og "Hanne" frå Kristiansand i Vest-Agder, opptak 2008

1.	**Petter:**	ja deʁe tʁives oppi huse?
2.	**Hanne:**	ja çæmmpegʁæit
3.	**Petter:**	så bʁa de æ jo sånn ee sikkeʁt maŋŋe i denn sitvaʂon'n æu me småbaʁn
4.		å allt ʁonnt deʁe
5.	**Hanne:**	* så de
6.	**Hanne:**	ja asså akkoʁatt ʁætt ʁunnt åss så æ d-ikke så maŋŋe tʁoʁ æ (.) få dæʁ
7.		asså dæʁ æ de blitt litt meʁ etableʁt (.) menn de æ jo de æ jo en del
8.		oŋŋåʁ å sånn dæʁ oppe æu så
9.	**Petter:**	* æ de ikke * næi * ja * mm
10.	**Petter:**	menn de æ de maŋŋe i ommʁåde somm æ neʁ baʁnehaven deʁ (.) de æ
11.		kannsje ikke de helleʁ da (.) du må ennda leŋŋʁe inn i ...
12.	**Hanne:**	* ja du må
13.	**Hanne:**	leŋŋåʁ neʁ tʁoʁ æ på-n måde (.) menn ee æ no (.) æ vett ikke egentli
14.	**Petter:**	* ja * du ha
15.	**Petter:**	sikkeʁt fleʁ somm æ ne p- elleʁ i baʁnehaven nepå neʁʁfå æu ja
16.	**Hanne:**	* på Lilleçønna ja
17.	**Hanne:**	mm (.) så menn de vi tʁives çæmmpegått dæʁ neʁe asså sånn de (.) de
18.		æ jo ʁætt me Eg åssa (.) utʁoli dæili
19.	**Petter:**	* mm * ja ikke sannt * ee sentʁalt å *{uforståelig}* ja hæilt eni
20.	**Hanne:**	så menn så æ de jo asså de æ jo ett lide hus så vi vætt jo atte de ...
21.	**Petter:**	* mm (.) de æ få lide?
22.	**Hanne:**	* de ...
23.	**Hanne:**	ja ette væʁʁt
24.	**Petter:**	* *{uforståelig}* du vokkst opp i så æ de lide
25.	**Hanne:**	*[latter]* de ha jo di sållt
26.	**Petter:**	ja æ vett de (.) å boʁ di henn nå i byen?
27.	**Hanne:**	* så ...
28.	**Hanne:**	di boʁ i byen ja
29.	**Petter:**	* ja

30.	**Petter:**	åveʁ dæʁ deʁe bodde?
31.	**Hanne:**	* mm
32.	**Petter:**	ja
33.	**Hanne:**	så di ha tatt denn læilihed'n såmm vi hadde å så (.) en a di anndʁe
34.		læilihed'ne å slått sammen å ʁeve allt å så byggd allt helt nytt å
35.	**Petter:**	* supeʁt * å såppas
36.	**Petter:**	ja ha di ha di gaʁasje i çelleʁen?
37.	**Hanne:**	næi menn di asså di ha (.) di paʁkeʁeʁ i Vesstʁe Tåʁʁv
38.	**Petter:**	ja
39.	**Hanne:**	å så haʁ di egentli en sånn gåʁsplass ve sid'n a somm di (.) kann
40.		paʁkeʁe i
41.	**Petter:**	* mm * mm

Tegnforklaring til transkripsjonene

IPA-tegn

ɳ retrofleks nasal
ɭ retrofleks lateral
ʈ, ɖ retroflekse plosiver
ʂ retrofleks frikativ
ç palatal frikativ
cç affrikat (*tj*-lyd)
ɽ retrofleks flap (tjukk *l*)
ɲ palatal nasal
ʎ palatal lateral
c, ɟ palatale plosiver
l̪ laminal alveolar lateral
ŋ velar nasal
ʁ uvular frikativ (skarre-*r*)
ɵ vokal mellom ø og å

Andre symbol

(.) kort pause
* overlapping
F kvinne
M mann